

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt III. Campianus recens tortus, conditionibus inquis adigitur ad disputandum cum duobus Protestantium Theologis; illius modestia, & scientia; horum confidentia, & dedecus. Quam mortem in his ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

si Cognitores iubent serio rem agi, versandis in aduersa lieatoriis, tota exerunt carnifices brachia, & afflictissimi corporis omnes luxant ossium commissuras, cum immensis doloribus, defectionibus animi ex conuulsione nerorum continua, viscerumque interdum laceratione. Nec enim tormentum interpungitur faltem brevibus spatiis; ut respiret miser, sed distractus ad praescriptum modumque Cognitoris, durat in eo quot horas voluerit, quarum nulla est morte leuior; & vero in illo aliqui vitam ponunt, alij plus palmo supra innatam informes staturam, vitam postea trahunt minimè vitalem. Bis huic machinæ admotus Campianus excruciatus est quidem grauiter, compulsumque mox ad disputandum; sed longè atrocius bimestri post tortus est; interestque ad ea quæ sequuntur disputationis illius tempore non falli. Quæsita igitur priorum Examinum duorum fuere, num librum Decem Rationum ad Laurentium Johnsonum, siue ut nominant alij Riccardsonum misisset; & epitomen illarum manuscriptam ad Thomam Pondo. Ex ore Campiani nihil præterea expressum: hos vero duos consultò nominauit, qui pro causa Catholicæ fidei iam erant in vinculis; nec iis nocere poterat, legisse librum Religionis quâ gloriabantur apologeticum.

Campianus recens tortus, conditionibus inquis adgitur ad disputandum cum duobus Protestantium Theologis; illius modestia, & scientia; horum confidentia, & dedecus. Quam mortem in his habuerit Rodolphus Sceruuinus. Eius carcer, tormenta, & magnanimitas, nouis artibus vexantur Catholicæ ut in Campiani contemptum pertrahantur.

C A P V T III.

DEERANT quidem strenuam operam Cancellarius & Opronus, ut inficta Campiano tormenta laterent Catholicos, nam præter alia sectæ probrum non leue videbatur deliberatas pridem in eum disputationes eò distulisse, donec eneruis ex cruciatibus xisset; cùm veri hostes etiam ethnici, vim non adhibeant, nisi postquam argumentis experti sunt agere. Ob hoc Campiano mitius primùm esse

T 4

voluerunt, nec fidiculis digitos, sed funibus pollices vinciri, unde illi dextra manere potuit ad subscribendum sana, quo deinde chirographo vlos videbimus Ministros ut fucum facerent populo, atque ipsi Reginæ. Quod autem irritis illorum studiis, vrbe esset iam tota vulgatum, bis tortum esse Campianum, habereturque ex carcere vbi Catholici mutuo sibi erant solliciti, præfراetè negabant Prædicantes, & flocci habebant peritura, dum in sectæ commodum cederent. Quod fuisse illis deinceps solenne visuri sumus magno veritatis & meriti damno quod Sacerdotibus debetur pro Christo necatis. Parentheses aliquot quibus identidem has fraudes aperiam, non censebit lector, superuacanas. Nec enim Historici defuere malè res Anglicas edocti, qui Ecclesiæ Anglicanæ annales Catholicos designauerant ex Chronologis hæreticis scribere, nisi esset iis stylus de manibus prudenter ereptus, nitebanturque illo potissimum effrontis mendacij calumnioso libro, qui præfert *Institutio Britannica* titulum. Ex quo erat necesse consequi, ut mortis beatæ decus, & gloria pro fide Catholica occisis negaretur, quam iis, salvo veri omnis Magistræ sedis Ro. iudicio, iure omni deberi Franciscus Suares afferuit, cuius alibi fiet opportuñor mentio.

Bis equuleo fractus, vixque adhuc spirans Campianus, suo è carcere in templum parœciæ repente traducitur quod eadem in turri seu Castro Londonensi est situm: ingens illic Scena omnis generis spectatorum ut eum audirent suas illas Decem Rationes, disputatione propugnantem; commissionis huius perperam consultæ auspex Decanus S. Pauli, ciùsque de se maior opinio quam vires: putabat signari se omnium oculis, sibique tacite occini pro fama doctrinæ qua clarebat non posse non obstruere os vni Iesuitæ, cuius æterno silentio obmutescerent reliqui quorum omnium doctrina, & lingua loquebatur. Sic fore ut solus par Academiis duabus haberetur, quas præsidentia Campiani superbè prouocarat. Ad hoc item eiuit homo vanus, ut pugna hæc fieret in publica luce, dareturque omnibus indiscriminatim liber aditus ad spectandum, ne si foret tantum priuata victoria, vietorem quoque oporteret, esse priuata gloria contentum. Sic ille de se magnificè sentiens, non est tamen ausus æquo marte, paribusque conditionibus aggredi Campianum instructissimus authoritatibus, & probationibus in Campum descendit cum Dayo Etonensis Collegij Præfecto, quam etiam sibi ad hanc pugnam delegit optionem. Campiano nec libri vlli permisum subsilium; nec disputandæ quæstiones, vel generaliter indicatæ; nec relicta facultas vulneris inferendi; ab illatis solum tueretur sese, istusque depelleret, & exiret; ne telum quidem mitteret in dogma reformatum, ac ne missum quoque, ut vñus est, interrogando retoqueret. Tot licet pedicis, & manicis vindictus, adhuc metuitur Campianus; paulo ante conditam pugnæ horam, equuleo subditur, ut illo membrorum cruciatu, enervaretur ingenij vigor; daturque illi certaminis socius, ne forte solus Decani vietor euaderet, Rodolphus Sceruuinus, qui Roma Campiano comes Remos deuenerat; illic S. Asaphi Episcopum,

conua

conualeſcentem ex morbo lentius, dum fruſtra expectat Sacerdotum poſtremus Londonum apparuerat, & primus captus eſt cum viro nobili Roscarcheo illius hospite; Deo illi ſortem Apoſtolici muneriſ, longa, & forti perpeſſionum crudelium tolerantia penſante. Aſtrumnis prium carceriſ confeſtus (cuius vocabulum carceris *Eques martialis*) & mensis vniuſ compedibus; ineunte Decembri, mutato carcere, in Turri bis intra quaſiduum equuleo tenditur, ad extorquendas ab eo (quas fortiter tacuit) Campiani, & Personij latebras. Dūmque illum tortores diuulſione oſſium & neruorum immaniter frangunt, iuſſus eſt non procul Roscarcheus audire gemitus, quibus acerbitatem doloris intolerabilis etiam inuita fateſi natura cogebatur; clauſus tandem ſecreto carcere, nonum iam menſem in ſummiſ agebat miferiis, ſed in delitiis animi tantis, ut ſanctus iuuenis, velut mitius haberetur, perpetuiſ illic vltro ſe pœniſ maceraret; hunc addi voluēre Campiano certaminiſ ſocium.

Erant digestæ in templo ſedes, theatrum certamini futuro. Priores duæ Alexandro Nouellio Decano, & Dayo doctori, corāmque onuſta auctori- bus mensa in Campianum præparatis. Sequebantur longa locorum ſerie Doctores, Prædicantes, & Caluini Theologi; cum libro Campiani omnes. Aduerſa ex parte, mensa ſimiliter, & duæ Doctori Guillelmo Vvittacheru- ro & Ciarco ſedes, positiones, & reſponſa noſtrorum ex officio notaturi. Ea fide qua expectari maior non potuit à pari hominum inimicifimo Re- ligioni Catholicae, & præoccupato priuatiſ arbitriis. Vvittacherus enim fidem, honorem, & ſtylum oppignerauerat contra Rationes Campiani decem, in quas librum poſtea emiſit quem Camdenus (potens nimirum Theologus) *Reffonſonis ſolidæ* appellatione celebrauit, vt pote ab uno ſua- rum partium fabricatae, qua profecto nomenclatione abſtinuiffet diligenter. Si apud Ioannem Dureum Scotium, ſoliditatis eius vanitatem, & ne- bulas præuidiſſet; vt quæ nihil habeat ſolidi, præter frontem ſcriptoris, nihil grauitatis, & ponderis præter conuitia & contumelias. Excipiebat duos notarios ſedes Optoni Vicarij, & longus dynaſtarum, & nobilium Ordo; templi residuum vacuum implebat promiſcia, & circumfulſa tur- ba, nec deerant honestæ & nobiles feminæ, quarum vnam audituri ſumus, ſed loco meliori. Campiano Sceruino, alijsque ex Turri productis Ca- tholicis ſcamna poſita ſunt, ex aduerſo Decani & Dayi. Circumscriptum agendi tempus horis tribus ante, post meridiem totidem. Ab hora ſcili- cet octaua manè ad uſque vndecimam; à ſecunda de meridie ad quintam. Prodit ergo in ſcamna Campianus hora octaua matutina omniūque in ſe aduertit oculos, tum ſui apud omnes fama, tum pugnæ tam celebris ex- pectatione, cuius conflictus omnino ſex diſputationibus totidem comprehenſos, ducam ex aetis ſumma fide, ac manuſcriptis ſpectatorum ipſo- rum qui aderant, pauloque poſt editis, & ex oculatorum testium li- teris.

Cœpit Nouellus ad pompaſ præfari, quæ diu parauerat; nullius ſe- rei ſtudio in hoc Theologici agonis experimentum descendiffe præterquam

nudæ veritatis inuestigandæ, & inueniendæ ; quin & illud inueniendæ velle perperam à se dictum, iam enim ab Anglia Dei tandem beneficio inuentam, & Elizabethæ Reginæ cura, vel ob hanc æterna dignæ memoria ; sed obiiciendæ Papistis palpandam, cæcisque potissimum corum ductori- bus, qui soli vltro pertinaces occluderent oculos, & magnis vocibus ne- garent esse, quod nollent aspicere. Quo dicto vultuolus & toruus in Campianum linguam strinxit, exprobrans projectæ frontem audaciae & vesanam sui æstimationem qua vnum, & semihomulus, omnes prouocar- rat Dei exercitus, hoc est mundi Magistras Cantabrigiensem, & Oxo- niensem scholam, hunc esse videlicet genium Papistarum, quem satis proderet hic arrogantiæ character, sed enim patrum ab eo præuisum, aliud esse in tenebris scribere; subterraneo sepultum cauo, stylum contra om- nes glorianter crisperare, & foliorum quinque lucubratiuncula infelici, om- nes nullo excepto ad pugnam ciere; aliud coram experiri, & clanculario emersum specu, viua voce, & lingua decernere; haud quidem cum Aca- demiis integris, iusto enim plus fore quemlibet ex iis vnum ut nouum Thrasonem pudore obrueret. Simul aperit librum Decem Rationum, re- citatque ex eo disputationis argumentum ad quam probè munitus adue- nerat. Non potuit Nouellus tantum suis quibusvis Campianum ornare laudibus, quantum suis ornavit illustrauitque conuiis, & probris. Huius enim tranquillum animi, verecunda modestia, sermo, vultus ipse, oris to- tius compositio ad Nouelli tumorem, & minas & præcentiones triun- phi præcoces, emicuere pulchrius & amabilius. Arrogantiæ quidem obie- ctam notam, haud pluribus aliisve abstergi voluit quam quæ omnes le- gebant in literis quas Ego, aiebat, si fretus ingenio, literis, arte, lectione, memoria, peritissimum quemque aduersarium provocavi fui vanissimus, & super- bissimus ; qui neque me, neque illos inspicerim, sin causam intiuus existimau- facis me valentem esse, qui dicerem hunc solem meridie lucere, debetis mihi fer- uorem istum concedere, quem honor Iesu Christi Regis mei, & iniuncta veritas im- perarunt. Quod autem Nouellus expostularet acerbius, fuisse Reginæ Ministros apud exteris nationes crudelitatis saeuæ ac barbaræ à Catholicis infamatos, editis etiam quibus torquerentur cruciatuum figuris, aut fal- sis aut exageratis supra verum, vt obiectam Catholicis culpam purgaret Campianus, simul & Nouelli retunderet animos, quod esse clam cun- catis crediderat, manifestauit palam ; & possunt, inquit, omnes meorum ossium iuncturæ nimis certo probare Catholicos semel & iterum equuleo subdi, vt ad disputandum præparentur. Ad hæc erubuit Optonus vehe- menter, vulgatum audiens, quod tot periuriis celarat : nec sperans posse fidem detrahi Campiano, eam ficto irrisu, & fanna eludere studuit, & proh ! quantum, inquit, delicati doloris, ob leuem impressorum vnguium vulsuram ! & iteratam neuorum stupentium tensionem ! nec enim his grauior tuus ille fuit equuleus. Cui placide Campianus ; constant hæc mihi certius quam tibi, qui præter imperium torquendi nihil contulisti, ego cruciatus excepti, & expertus loquor. At longè actius, & ardentius assurrexit

assurrexit denunciari sibi in faciem audiens, inflictos sibi & Catholicis cruciatus, religionis non esse pœnas, sed publici status, proinç illos sibi ne honori, & merito verterent.

Prodeat, inquit Campianus, si quis mortalium suspicionis huius umbram valet offundere, vel excogitare. Tunc enim me vobis addixero cruciamentis omnibus laniandum: resumptisque scorsum singulis quæ sibi fuerant in equuleo obiecta, ostendit omnia spectare ad Religionem, nihil vero penitus ad rem publici status. Nec itum verbis ylterius, & obmutescente ad contestationem hanc Optono, conticuere in illo & ceteri.

Quem ad disputandum legerat Nouellus articulum, ex prima petuit Rationum decem quas ediderat Campianus, in qua postquam, ait, hæretici reliquorum testium voces & suffragia contempserunt, eò sunt redacti nihilo lec̄iūs ut stare nequeant nisi diuinis ipsis codicibus qui sibi aduersantur vim & manus intulerint, ij se profecto declarant extrema fortuna confligere; quid causæ fuit Ebionis vt omnes Pauli repudiarent epistolas? delperatio. His enim suam dignitatem retinentibus, antiquata circumcisio est, quam reuocauerant: [quid Lutheri vt Epistolam Iacobi, contentiosam, tumulam, aridam, stramineam, excucullatus Sannio nominaret, & indignam spiritu censeret Apostolico? Desperatio; hoc enim scripto confessus miser, atque disruptus est, cùm in sola fide iustitiam constitueret] ita Campianus.

Vociferari ad hæc Nouellus calumniam, & quam esset indignus omni fide qui auspicaretur librum suum à tam impudenti mendacio. Ecca Deo laus, inquit, & coram Lutheri opera quæ tenebat in promptu, aperuitque mox) & eccum ubi affirmantur verba ea legi. (Citarat autem procēdium ad S. Iacobi epistolam) legatur itaque relegatürque diligenter, ne syllabam quidem textus allegati reperias; ergo exclamat subrectus in pedes Nouellus; luculenter mentiris Campiane! repeto disertè rem vti gesta est. Hinc enim plausus aduersariorum, & præcox triumphus; breui autem post pudor, & dedecus, ex veteribus Ienæ in Saxonia typis verba illa Lutheri Campianus, accurata fide exscripsérat, fuerat autem Lutheri Iena cœteris addictior vrbibus quod eius errorum virulentos status in primis accepisset, Lutherani porro quæ Synodis, quæ conuentieulis, quæ priuatis cautionibus, & notis, Zuinglianos damnarant, & Caluinistas puros, ipsumque Caluinum, falsato pro arbitrio Lutheri, emunctis, detortis in sensu auctori contrarios, mutilatisque postremis editionibus, quarum illa erat quam præ oculis habebat Nouellus Caluinista, ex qua erant sublata quæ Campianus producerat, Nouuellus aiebat false Lutheri imputari. Testes oculos suos frustra iurabat Campianus, & interrogatus, vbinam? & qua in editione legisset quæ accusauerat; in Ienensi cùm respondit, & in Germania; explosus est nutibus, & verbis à Nouello veluti absurdus, & festiuo nempe consilio, conuictum in Anglia falsum testimonio Germaniæ defendens, qua sibi victoria tantum placuit Nouellus vt duas intra hebdomadas publicis illam celebrarit typis, habueritque statim suæ illius glo-

riæ suffragatorem Vvitacherum. At enim paulo post reperto Londini codice Ienensi, intactisque in eo tūm verbis tūm syllabis quæ suæ illi primæ rationi inseruerat Campianus, puduit eos lucis quām scriptis ambicerant, coactique sunt luculenta plaga, ea corrigerem; gratulantibus sibi versa vice, veritatique Catholicis, quorum diligentia factum erat ut inueniretur Londini Germanus Lutheri codex quem per iocum accire è Saxonia iubebantur. Quod de trium horarum restabat clepsydra insumpit Campianus, in asserenda maiestate auctoritatis Canonicae, quam B. Iacobi epistola, in Ecclesia semper tenuerat.

Hora post meridiem altera integratus est campus, in quo tamen Nouellus optimum sibi Dayium substituit. Aggressus hic de Iustitia Christiana, & adoptione in filios Dei disputare, exclusis ab ea proflus operibus, totam sola in fide statuebat, proferebatque ad hoc locum è sacris paginis falsatum, sibique proinde percommode. Negavit Campianus ex Dei ore vñquam prodississe, aut ex stylo Canonici scriptoris; contendit oppositum Dayius, misitque ad illum Græca quæ coram tenebat Biblia, notato illi quem laudauerat loco; sed is locum omittens, ad eorum statim recurrerit frontem ex qua recognouit ea esse Calvinistarum adulteriis depravata; vtque fileam in præsens Campianum, qui primam orditur ab hac perfidia Rationem, iure illam sibi hæretici mutuo exprobrant. Vocat Lutherus Zuinglianos mente captos, fallaces, quadrupedes, antichristos Theologos, & ingenio belluinos; Lutherum Calvinistæ sacrilegum impium, verbi diuini corruptorem, & neutri eorum à vero aberrant. Cernens igitur Campianus corrupta Biblia, & falsum quem ex iis Dayius promebat locum, librum clausit, securusque est contrariis auctoritatibus demonstrare, quæ sibi obiecta fuerat, esse à sancto Spiritu non posse. Atque hinc Dayius, & Nouellus, vniuersumque illud Prædicantium, & Theologorum Theatrum, pro confessu interpretati sunt esse Campianum penitus Græcè rudem, eam ob rem nec posse dici Theogum, tametsi foret alter Augustinus qui & ipse fuit leuiter Græcis tinctus; quæ nouatorum est puerilis, & grammaticula simplicitas, ex qua totis Baronij versandis analibus coniecturas rimati quibus Gregorium, etiam Græcis Magnum, possent Græcè ignarum garrire, nisi sunt pro suo in illum odio, contempnui si possent obiicere: suo ergo Græco tumidi græculi, gestu inter se procal, & oculis, ac tantum non voce illud occentare, non legitur, *Græcum est*, totamque illam scenam in eius ludibrium aduertere, quod forte ille dissimulasset pergens ut cooperat dicere, ad modestæ patientiæ meritum, si uno illo actu clausissent fabulam, sed aduersarij pudore decus suum volens augere Dayius, iterum prodiit; & Basiliij Magni, cuius verba laudarat (parum curans quām ad rem appositè) Campiano legenda transmisit, clara voce indicens, legeret, si nosset; iamque ad illum dum ferretur, totus ille confessus, & conuentus, plebeis sannis, & puerilibus incipiebant Campiano, velut in Græcis asino insultare. At is sui, mirificè potens, nec verbis, nec oculis par suis irrisoribus pari reddens, sedatè cursim legit, vimque

viamque ex iis quæ legerat suam argumento dedit. Post Anglicè reddidit, disputabatur enim lingua vulgo nota, clauso demum libro, ad confessum Doctorum lepidè, testes, inquit, vos volo posse me Græcè vt cumque legere. Demissis illi hædere oculis; datus est Campiano plausus, quem nihilo exceptit latior, quam præcedentem contemptum tristis. Dayius exinde consideratior, positum argumentum rationibus tractauit. Has Rodolphus Sceruuinus quem pugnæ socium Campiano Protestantes vltro voluerant, cum ardenter confutaret, defensionem illam causæ bonæ acrem pro debita sibi obseruantæ immunitione acceperunt, ac dum frustra dicenti ut taceret, vehementius obstrepunt, etiam alta voce, imperiosè silentium nota formula indicunt, linguam tuam penes te retine, quibus ille, & linguam, & fidem retinebo. Quamobrem illum disputationibus quatuor quæ supererant exclusere, velut naturæ iracundiores, & strenuitatem tuendæ veritatis biliosi humoris vitio obscurarunt. In danda nihilominus iis qui absuerant disputationum habitatum ratione, non puduit secum turpiter pugnare, palmamque dicendi Sceruuino tribuere ac persuadere se à Campiano qui esset Sceruuino inferior haudquam vinci potuisse. Qua eadem ex fidelitate acta prodiere duarum priorum concertationum à Nouuello & Dayo confestim edita; sed tam eneribus & infirmis ad proposita responsis, quam toto habere poterant pondere roborata; utrisque autem actis à verò adeo alienis ut vicisse ubique viderentur. At ne partium quidem suarum sequacibus, id persuasere, Protestantes certè suis annalibus longè aliter ea tradiderunt, & conuenientius alibi ostendam, quam inconsulta eorum vanitas iis credi voluerit.

Conflictum quatridui Campiano Nouellus, & Dayus indixerant; sed fuere sat vno superque contenti, campumque aliis, si quibus liberet experiti cessere; euicit eorum auctoritas quos pati repulsa non decuit ut euocarentur ex Academiis longinquis, lucidanei Nouuello Theologi, qui post diem ferè quintum, & decimum, praesto Londini adfuere. Hos vero dies haudquam passus est Optonus abire sibi otiosos; ut ingeniosa vafricie, existimationem Campiani apud omnes illustrem, Catholicis etiam execrabilem faceret: socios habuit propudioi consilij Reginæ Ministros Cæcilium & alios, qui suprema eius abusi potentia impune omnia in Catholicos audebant. Bis se tortum equuleo vulgarat Campianus, quod voluerat Optonus secreto premi; conceptam igitur in eum vindictam indidem orditur, suadetque passim se ex Campiano atrocitate equulei domito quæcumque roganerat distinetè rescisse, à quibus nimis exceptus hospitio; pecuniis adiutus, ad confessionem adhibitus; & quænam essent peccata confessi, quos Ecclesiæ Romanæ, quos Papæ reconciliasset? His aula primùm instrepere, deinde tota vrbis, regnum denique uniuersum, & spargebantur ab iis, qui etsi hæc forte pro falsis ducerent, credebantur tamen ob auctoritatem qua pollebant nisi vera, & certa non referre; tandem cō progressa est fraudis nequitia, ut illa insolens Campiani equuleo extorta confessio firmata iactaretur oculatorum testimoniis nomine, & chirographo

ipsius Campiani. Hæc eò spectabant, primùm ut qui essent beneficio eius vñi, aut quibus ipse vñs esset, edictis territi; fuga inditum criminis confirmarent, fieréntque prehensionis rei, aut silico contumaciam latendi bonorum iactura luerent: deinde ut immitterentur lictorum ceteruæ, in omnes quos suspectos fecisset mendacissima illa confessio Campiano perfidè attributa; & quorum captiuitas futura esset fructuosa. Sic Baro vallium captus est, sic equites duo calcaris aurei Thomas Treshamus, & Guillēlmus Catesbyus, pietate insignes, & Campiano in paucis intimi, verè quidem delati quodd sacris operanti Osburno adfuerint, falsò autem atque fraudulenter, quod ex confessione Campiani teneri vulgarentur. Diris modis hic rumor Catholicos omnes consternabat, & ægrè animum inducebant, ut Campianum virum fortem, & tantum à tam vili, & tanta infidelitate, sed tam peruagata immunem crederent. Quam eorum mentem vix iam iis dubiam, mirum in modum auxit, ab Optono profecta, Campiani prodigiosa laudatio, qua deprædicabat quicquid erat in venis Angliae succi boni, doctrinæ, ingenij, probitatis, & elegantiæ si exprimeretur non fore vni par Campiano: quæ tam repentina Optoni mutatio, & hyperboles tantæ laus, esse non poterat nisi aliquod omen grandis mali; nihil enim boni laudare Optonus valuerit, multo minus in maius attollere. Hanc vero stropham aliquantò prius elaborauerat, fingens modo Campianum habere confidentem reum; modo secreti, & animi tenacem, modo vacillantem, & atrocitate doloris ancipitem ad prodenda quæcumque rogabatur, sed ab se arcanas ob causas iteratam eius cælatam quæstionem, ne tam apertè tunc quæ is responderat in vulgus ferrentur. Hinc ego plus ultra non gradior, quin prius saniosum & pestilens vulnus fuero medicatus, quo veritatem tunc Optonus, & famam Campiani, postmodum Holinsedus Anglicorum scriptor annalium iugulare studuerunt, & probroso funere condere. Ac huius quidem Protestantis de Campiano historia, musiuum opus est ex mendacijs tessellatum, digestumque in monstri speciem quam putauit fore tūm deformiorem, tūm populis odiosissimam. Primum ergo inducit suis ad Pondum (quas dabis literis) fatentem, se atrocitate equulei subactum, prodiisse ex Catholicis amicos nominatim, & quorum erat beneficentiæ obstrictus; eius facti dolore torqueri se grauiter, & per eum millies veniam à Catholicis implorare. At quantò aliter mendacissima fabula acta sit habemus in tabulis illorum temporum Baronem scilicet Hunsdonum Campiani dum torqueretur spectatorem, & admiratorem taciturnitatis tot inter quæsita, & adiectiones cruciatum constantis, iratum siuul & misertum exisse dixisseque, prius hic sibi è pectore reuelli vitalia patietur quam ex ore verbum quod vetet efferri charitas, aut animi scrupulus dicere, hæc ille ex veris, & certis. Quæ iniuiolabilis secreti tam fortis religio, & tormentorum saevitiam, animi robore elidens, Reginæ Ministros ad inuenta conuerrit nihilo infelicia, quam iniusta. Transcribo illa vti iacent apud Ludouicum Granatensem, introductione in symbolum quam sub ea tempora scribebat.

scribebat. Eodem, inquit de tormentis agens, in Sacerdotes alios qui capi-
cum eo fuerant consilio usi sunt, ut si cuius nomen Catholici nobilis exprimeret
dolorum atrocitas, vulgarent illum à Campiano nominatum; ut conflato illi per-
fidia tantè dedecore, facerent Catholici exosum. De quo, & aliis quos eius
exemplum corroborauit in fide sacri silentij, debetur hic illis viri tanti
grauissimum, sanctissimumque iudicium. De iis, ait ibidem, iure dixerimus,
subiisse illos duplex martyrium, fidei alterum, alterum caritatis; il-
lud, abhorrendo ab hæreticis, istud cælando Catholicos quorum vi magna
tormentorum vrgebantur nomina edere; in illo fidei erga Deum, in hoc
erga proximum tenaces, vrbisque meo iudicio martyres] quod si Bato,
& duo quos diximus calcaris aurei Equites, nouem millibus nummorum
damnari sunt, non idecirco euenit, quod haberet causa Campiani cum iis
aliquid commune, sed quia Osbumi Sacerdotis interfuisse sacro diceren-
tur, quod et si nunquam satis probatum sit, rei tamen & fontes, iure in-
iuria pronuntiati sunt, quod essent Catholici, & insuper diuites, sic enim
Reginæ Ministri pro arbitrio atque libidine Catholicorum nobilium nun-
dinabantur opes, & capita. Sequamur nunc, & obseruemus quantam per-
niciem Campiano consiliarij Reginæ intulerint, facta illa secreti violatio-
ne quam illi tribuebant.

Nocens fit Campianus, ex innocentia eius epistola.

*Renovatur ad priuatam disputationem; de inui-
sibili Caluini Ecclesia; Disputationis materia;
alienus Aduersariorum in disputando modus.*

Campiani virtus, sapientia, & victoria.

C A P V T IV.

O B I L E M Christi Iesu testem Pondum, Senatus Londinen sis,
ex suburbano mitiori, minùsque seruato carcere in ærumnosis
transtulerat barathrum ubi rei insignes (& sunt huiusmodi qui
Turri clauduntur, vel generis nobilitate, vel scelerum) singulos
singuli suos habent custodes. Resciuit igitur ex suo Pondus, probrosum
rumorem qui de Campiano circumferebatur, siebatque illorum qui hunc
adstruebant auctoritate credibilis; & hærebat ipsem dubius in ancipi
Pondus, tantò magis afflictus, quantò iure maiori videbatur sibi perple-
xus ambigere: vtque in Dei causa, & Catholicæ studio atquebat totus, ad
Campianum scripsit, tam attemperato inter fiduciam & metum stylo, vt
pendere incertus videretur, nec tanti viri constantiae certius fidere, quam